

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/941/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6912212964
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6912212964.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom 811 09 Bratislava, Pribinova ulica č. 25, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom 811 09 Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 9C/191/2012 - 15 zo dňa 29. 06. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým uznesením uložil navrhovateľovi povinnosť v lehote 10 dní od právoplatnosti tohto uznesenia zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti vo výške 66 € a s uvedením položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu k zákonu č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (len „Zákon o súdnych poplatkoch“).

Proti uvedenému uzneseniu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom tvrdil, že v návrhu na začatie konania nepodal námietku zaujatosti, ale iba uviedol skutočnosti, pre ktoré inak vecne a miestne príslušný okresný súd nemôže v tejto veci konať, pretože jeho sudcovia sú z prejednávania veci vylúčení, keďže majú pomer k veci a k účastníkom konania a teda sú vo veci zaujatí (§ 14 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“). Súd nemohol podanie navrhovateľa z hľadiska jeho obsahu vyhodnotiť ako námietku zaujatosti z dôvodu, že neobsahovala náležitosti vymedzené v § 15a ods. 3 O.s.p. Námietku zaujatosti navrhovateľ nepodal. Okresný súd spoplatnil fiktívny návrh. Podľa § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch vzniká poplatková povinnosť účastníkovi konania podaním námietky zaujatosti; námietka zaujatosti nebola podaná; navrhovateľ nevznáša a nevzniesol námietku zaujatosti podľa § 15a O.s.p., ktorá by mohla byť spoplatnená podľa položky č. 17a sadzobníka súdnych poplatkov. Navrhovateľ očakával a očakáva postup podľa § 15 O.s.p., pretože tvrdené okolnosti neoznamuje súdu v rámci odôvodnenia námietky zaujatosti podľa § 15a O.s.p.; preto nie je možné, aby ho okresný súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za vznesenie námietky zaujatosti. Jednoduchý procesný návrh bez splnenia obligatórných náležitostí taxatívne uvedených v § 15a ods. 1 O.s.p. nie je námietkou zaujatosti a spájanie poplatkovej povinnosti s takýmto nekvalifikovaným úkonom nemá oporu v zákone. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 8Cdo/72/2013 zo dňa 26.08.2014 vyslovil, že súdy nesprávne rozhodli o poplatkovej povinnosti navrhovateľa za návrh, ktorý vo veci nebol podaný. Okresný súd mal oznámené okolnosti prejednať v právnom režime ustanovenia § 15 O.s.p. tak, ako o tom opakovane rozhodol aj Najvyšší súd Slovenskej republiky konkrétne v uzneseniach sp. zn. 4Sžo/56/2012 zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 6Sžo/56/2012 zo dňa 28.11.2012, sp. zn. 4Sžo/57/2012 zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 4Sžo/55/2012 zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 3Sžo/57/2012 zo dňa 21.11.2012, sp. zn. 6Sžo/57/2012 zo dňa 28.11.2012, sp. zn. 3Sžo/56/2012 zo dňa 21.11.2012, sp. zn. 3Sžo/58/2012 zo dňa 21.11.2012, sp. zn. 5Sžo/56/2012 zo dňa 15.11.2012, sp. zn. 5Sžo/57/2012 zo dňa 15.11.2012 a sp. zn. 5Sžo/58/2012 zo dňa 15.11.2012, v ktorých uviedol, že v daných prípadoch sa jednalo

o dôvod vylúčenia, resp. nevyúčenia sudcov, ktorý nie je v zmysle zákona o súdnych poplatkoch poplatkovým úkonom, preto nebol dôvod na vyrubenie súdneho poplatku uznesením a najvyšší súd napadnuté uznesenia bez ďalšieho zrušil, pretože neexistovali dôvody na ich vydanie. Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd dodržal princíp právnej istoty a s poukazom na ustálenú prax najvyššieho súdu rozhodol o zrušení napadnutého uznesenia o poplatkovej povinnosti. Poukázal na to, že zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch rozlišuje medzi návrhom a námietkou zaujatosti vznesenou účastníkom konania; námietka zaujatosti nie je návrhom; zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch osobu poplatníka pri námietke zaujatosti neurčuje; poplatníkom podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch je len navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu; poplatková povinnosť síce vzniká uplatnením kvalifikovanej námietky zaujatosti, ale osoba poplatníka nie je zákonom určená; bez zákonnej úpravy nie je možné ukladať povinnosť zaplatiť poplatok podávateľovi námietky zaujatosti ani pri splnení formálnych náležitostí námietky podľa § 15a ods. 3 O.s.p.; aj v prípade, keby súd dospel k názoru, že námietka zaujatosti vznesená bola, navrhovateľovi nie je možné uložiť, aby podľa položky 17a zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch zaplatil súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti z dôvodu, že konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom bolo podľa § 4 ods. 1 písm. k) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch od poplatku oslobodené; k názoru, že vo vecne oslobodenom konaní podľa § 4 ods. 1 písm. k) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch neplatí navrhovateľ poplatky za návrhy vo veci samej, znalecké dokazovanie, či návrhy na vylúčenie sudcov, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6MCdo/2/2011 zo dňa 10.08.2011; názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení sp. zn. II.ÚS/124/2011 zo dňa 30.03.2011, podľa ktorého sa vecné oslobodenie účastníka občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch vzťahuje iba na súdny poplatok za návrh, odvolanie, dovolanie, návrh na obnovu konania a výkon rozhodnutia a exekúciu, je potrebné považovať za omyl z dôvodu rozporu s dikciou § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a za prekonaný názor z dôvodu jeho neskoršieho plenárneho nálezu sp. zn. PL. ÚS 109/2011 zo dňa 11.07.2012, v ktorom ústavný súd reflektoval na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v uznesení sp. zn. 6MCdo/2/2011 zo dňa 10.08.2011. Navrhol, aby odvolací súd prerušil konanie a predložil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúladu položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch s článkami Ústavy Slovenskej republiky pretože poplatok za námietku zaujatosti má povahu poplatku za vyjadrenie sa účastníka k otázke nestrannosti sudcu v zmysle článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd garantovaného článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/387/2010 zo dňa 25.11.2010 (R 70/2010) uloženie poplatkovej povinnosti v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v prípade, kde ju účastník konania nemá predstavuje zásah do základného práva účastníka konania na súdnu ochranu zaručeného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Navrhol, aby prvostupňový súd alebo odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p. prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 1, 2 O. s. p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správne.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) Zákona o súdnych poplatkoch, poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Návrh na začatie konania o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov doručil navrhovateľ Okresnému súdu Rimavská Sobota dňa 27.09.2012. Priamo v návrhu navrhovateľ uviedol, že Okresný súd Rimavská Sobota, ktorý má vec prejednať ako vecne a miestne príslušný súd podľa § 85 ods. 3 O.s.p., nemôže vo veci konať, pretože na tomto súde neexistuje sudca, ktorý by nebol vo veci zaujatý. Navrhovateľ preto v zmysle ustanovenia § 12 O.s.p. žiadal, aby nadriadený súd

rozhodol pred prvotným prejednaním veci o prikázaní veci inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu Rimavská Sobota sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkom konania. Dôvodom vylúčenia sudcov miestne príslušného súdu mala byť skutočnosť, že tento súd svojim konaním (nesprávnym úradným postupom) zapríčinil vznik škody na strane navrhovateľa. Okresný aj krajský súd posúdili podanie navrhovateľa, ktoré bolo súčasťou návrhu ako námietku zaujatosti proti všetkým sudcom Okresného súdu Rimavská Sobota. Nadriadený súd o námietke zaujatosti rozhodol uznesením č.k. 43NcC/1/2012-09 zo dňa 11.10.2012 tak, že z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9C/191/2012 všetkých sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota nevylúčil (o námietke zaujatosti rozhodoval nadriadený súd v režime ustanovení § 14 ods. 1 O.s.p. a § 15a ods. 1 O.s.p.). Postup okresného súdu, ktorý vec sp. zn. 9C/191/2012 predložil nadriadenému Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej navrhovateľom a následne rozhodol o povinnosti navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok podľa položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, považuje odvolací súd za správny.

Navrhovateľ v odvolaní tvrdil, že návrh na vylúčenie sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota nepodal, iba poukázal na dôvod, pre ktorý by mal okresný súd sám predložiť vec nadriadenému súdu na delegáciu nutnú podľa § 12 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane zaujal názor k tvrdeniam navrhovateľa, že jeho prednes o dôvode, pre ktorý by mali byť sudcovia konkrétneho okresného súdu vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, nie je možné hodnotiť ako návrh na ich vylúčenie (porovnaj napr. uznesenia sp. zn. 6Cdo/120/2013 zo dňa 15.04.2013 alebo sp. zn. 7Cdo/489/2014 zo dňa 24.03.2015, v ktorých najvyšší súd uviedol, že „návrh žalobcu prikázať vec inému súdu z dôvodu, že jeho sudcovia sú z prejednávania a rozhodovania vecí vylúčení so zreteľom na ich pomer k veci a účastníkom konania, je potrebné považovať za vznesenú námietku zaujatosti proti sudcom konkrétneho súdu. Návrhom na začatie konania (žalobou) je spojený vznik dvojstranného procesnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ale podaním námietky zaujatosti nevzniká vzťah medzi účastníkmi konania, ale vzniká osobitný finančno-právny (poplatkový) vzťah medzi poplatníkom a štátom, pre vznik ktorého je relevantnou skutočnosťou len uplatnenie námietky zaujatosti zo strany účastníka konania. Úlohou súdu v prípade vznesenej námietky zaujatosti je posúdiť, či nastala skutočnosť, s ktorou je zo zákona (ex lege) spojený vznik povinnosti poplatníka zaplatiť súdny poplatok. Pre vznik finančno-právneho vzťahu medzi poplatníkom a štátom nie je potrebný samostatný návrh na začatie konania. Prikázanie veci v zmysle ustanovenia § 12 ods. 1 O. s. p. prichádza do úvahy len vtedy, ak súd nemôže vo veci konať, lebo jeho sudcovia sú vylúčení. Nutná delegácia v zmysle tohto zákonného ustanovenia je teda viazaná na ustanovenie § 14 ods. 1 O. s. p., z ktorého vyplývajú skutočnosti zakladajúce dôvod, pre ktorý je suda vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí“); z uvedeného je zrejmé, že posúdenie návrhu navrhovateľa na vylúčenie sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota z prejednávania a rozhodovania vecí a návrhu na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu vylúčenia jeho sudcov ako námietky zaujatosti podľa § 14 ods. 1 O.s.p. bolo zo strany okresného súdu správne; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/72/2013 zo dňa 26.08.2014 rieši odlišnú skutkovú a právnu situáciu; okresný súd podľa dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/72/2013 uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok podľa položky 26 sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v sume 16,50 € za návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodov vhodnosti; toto rozhodnutie dovolacieho súdu nerieši ukladanie povinnosti podľa položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov za vznesenú námietku zaujatosti.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/2/2011 bolo vydané dňa 10.08.2011; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS/124/2011-13, v ktorom ústavný súd „odobril“ vyrubenie súdneho poplatku podľa položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov vo vecne oslobodenom konaní od poplatku bolo vydané dňa 30.03.2011; najvyšší súd sa napriek tomu vo svojom uznesení sp. zn. 6MCdo/2/2011 s rozhodnutím ústavného súdu žiadnym spôsobom nevysporiadal; nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 109/2011 zo dňa 11.07.2012 sa týka len položky 13 písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, nie položky 17a tohto sadzobníka.

Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v § 1 ods. 1 ustanovuje, že súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (poplatkový úkon) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis

z registra trestov, ktorý tvorí prílohu tohto zákona; osobu poplatníka určuje zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v § 2 ods. 1; podľa písmena a) tohto ustanovenia poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu; vznesenie námietky zaujatosti je poplatkovým úkonom, za ktorý je v časti I. sadzobníka súdnych poplatkov označovaného ako „poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní“ ustanovený súdny poplatok; námietka zaujatosti je sadzobníkom súdnych poplatkov označená za spoplatnený úkon, z ktorého vzniká povinnosť zaplatiť poplatok navrhovateľovi tohto úkonu; v prejednávanej veci je navrhovateľom poplatkového úkonu spoplatneného podľa položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov navrhovateľ, ktorý v návrhu na začatie konania vznesol námietku zaujatosti proti sudcom Okresného súdu Rimavská Sobota. O vylúčení sudcov rozhoduje podľa § 16 ods. 1 O.s.p. nadriadený súd okresného súdu na základe námietky zaujatosti vznesenej účastníkom alebo na základe oznámenia sudcu o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodoval o námietke zaujatosti na návrh účastníka - navrhovateľa. Navrhovateľovi preto vznikla povinnosť zaplatiť podľa § 2 ods. 1 písm. a) v spojení s § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch poplatok za námietku zaujatosti ustanovený v položke č. 17a sadzobníka súdnych poplatkov, aj keď bolo konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa § 4 ods. 1 písm. k) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30.09.2012 od poplatku oslobodené. Výklad ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) a § 4 ods. 1 písm. k) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v súvislosti s riešením otázky, či vzniká účastníkovi povinnosť v konaní vecne oslobodenom od poplatku zaplatiť poplatok podľa položky č. 17a sadzobníka súdnych poplatkov za námietku zaujatosti uskutočnený Krajským súdom v Žiline v uznesení č.k. 8Co/294/2010-65 zo dňa 31.08.2010, podľa ktorého sa vecne oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a sadzobníka súdnych poplatkov, ale iba na súdny poplatok za návrh, za odvolanie, dovolanie, návrh na obnovu konania, výkon rozhodnutia a exekúciu (§ 4 ods. 1 a 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch) a od povinnosti zaplatiť tento poplatok (podľa položky č. 17a sadzobníka súdnych poplatkov) možno oslobodiť účastníka iba postupom podľa § 138 O.s.p., nepovažoval Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení č.k. II.ÚS/124/2011-13 zo dňa 30.03.2011 za ústavne nekonformný alebo nezodpovedajúci dikcii aplikovaných zákonných ustanovení. Okresný súd v uznesení, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie námietky zaujatosti, aplikoval správny právny predpis, správne ho aj vyložil. V uznesení bola správne označená položka sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej sa súdny poplatok vyrubil a súdny poplatok bol vyrubený aj v správnej sume 66,- €. Neobstoí ani poukaz navrhovateľa na citované rozhodnutia senátov správneho kolégia najvyššieho súdu, pretože v uvedených prípadoch najvyšší súd posudzoval prípady, kedy o námietkach zaujatosti rozhodol nadriadený súd v režime § 15 O.s.p.; v prejednávanej veci vyhodnotil nadriadený súd podanie navrhovateľa ako námietku zaujatosti podľa § 15a ods. 1 a 3 O.s.p. a takto o nej aj rozhodol. Odvolací súd navyše dodáva, že aj na poplatkové konanie platí primerane Občiansky súdny poriadok (§ 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.), preto okresný súd relevantné tvrdenia navrhovateľa v návrhu na začatie konania o vylúčení sudcov v zmysle § 41 ods. 2 O.s.p. správne podľa obsahu vyhodnotil ako námietku zaujatosti, aj keď navrhovateľ tento svoj úkon formálne ako námietku zaujatosti neoznačil (zrejme práve v snahe vyhnúť sa poplatkovej povinnosti).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti považoval krajský súd postup okresného súdu, ktorý rozhodol o povinnosti žalobcu zaplatiť súdny poplatok podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov za správny a napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne.

Rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.